

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi
észtét illető közlemények, előfizetési és hirdetési di-
jak küldendők.
Kéziratok nem adódnak vissza.

Felelős szerkesztő: Éder János.
Kiadó- és laptulajdonos: Weisz Márk.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 ko
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelen minden vasárnap reggel

Az édes anyaföld.

A kifogyhatatlan adakozásá-
ért magasztalt jötevő, a föld sóhaj-
tott egyet, s e sóhaj nyomában
iszonyu pusztulást kelt.

A nyomornak e szivettepő
látványa kétségbeejtette az egész
művelt világot s kiki tehetsége
szerint hozzájárult ahhoz, hogy
ott, ahol a segítség még használ,
az el ne maradjon.

Az elemek zsarnokságával
szemben tehetetlenül áll az ember
Csak ahol azok a pusztá életnek
megkegyelmeztek, gyakorolhatja a
humanizmus legnemesebb köteles-
ségét. Szemrehányás itt senkitem
érhet, legfeljebb dicsérettel kell
megemlékezni az önfeláldozó segí-
tőkről, kik megmentették a még
megmenthetőt. Azzal kell vigasz-
tálnunk magunkat, hogy a végzet
kifürkészhetlen akarata ellen tör-
ni gyenge az emberi erő. Semmi
elővigyázat, semmi óvintézkedés
meg nem védhet ellene s nem te-
hetünk egyebet, mint megnyugod-
ni a sorscsapásban és nyugodtan
tűrnünk, amit nem hárihatunk el.
ha mindjárt az életünkbe kerül-
ne is.

Mert a jötevésében fáradhatatlan
anyaföld tud néha kegyetlen
is lenni.

Ez a szeszélyei dacára is sze-
retett anyaföld nemcsak Sziciliában
követelt tömérdek áldozatot, nem-
csak ett nyelte el az emberélete-
ket, de nálunk, hazánkban is.
Amott végtelenül nagyobb mére-
teket öltött a katasztrófa. De a
citromok és narancsok hazájában
csak panasz, jajveszékelés hangzik
míg nálunk ezekhez még a szem-
rehányás is járul. Az olaszokat
nem terheli vád, lehetetlen ott va-
lakit a szerencsétlenség miatt okol-
ni. Bárha ugyanazt mondhatnók a
magyarországi bányakatasztrófák-
ról is!

Igaz, aki naponta a föld mé-
hébe száll le, nem oktalannul re-
besgeti: „Szerencse fel“. Veszélyes
foglalkozás a bányászat, akáresak
a templomtornyokon dolgozó cse-
rőpfödők. A legnagyobb óvatos-
ság sem zárja ki a balesetek lehe-
tőségét, de éppen ezért mellőzhe-
tetlenek a legmesszebb menő óv-
intézkedések, melyeket első sor-
ban technikailag kifogástalan be-
rendezések, továbbá a rendszabá-
lyok szigorú betartása és szakava-
tott műszeki felügyelet útján kell
foganatosítani. A bányászatnak
csakúgy, mint minden más foglal-
kozású ágnak a kereset ugyan a
kereset a célja, de sehol másutt
nem válhat a kiméletlen nyeresz-

kedési vágy oly végzetessé, mint
a bányászoknál. Ha a bánya ve-
zetőségének csak a nyereség- és
veszteség zámla iránt van érzéke,
akkor a bányász élete hajszálon
függ. Azért bölcsen elrendelte a
törvény, hogy a hatóságok időről-
időre felülvizsgálják a bányauze-
met. Vétkes mulasztásokkal lehet-e
vádolni a hatóságokat és a banya-
igazgatóságokat a resicai és ajkai
szerencsétlenségek miatt, ma még
meg nem állapítható, mert az,
amire az elszörnyülködés és a
megokoltságában még kétes elke-
seredés első pillanatában a köz-
hangulat elragadtatja magát a nyu-
godt és tárgyilagos elbírálás ide-
jében sokszor lényegesen megvál-
tozik.

De ha a vádak részben is be-
igazolást nyernének, nem szabad
tovább tűrni az üzérkedés ama
módját, amely az emberi életet a
kereskedelmi könyvvitel „Tarto-
zik“ és „Követel“ rubrikái közé
veszi fel. Mert az emberi élet pó-
tolhatlan kincs, semmiféle vezek-
lés, siránkozás, sajnálkozás vagy
anyagi „kártérítés“ azt — ha egy-
szer elveszett — többé vissza nem
adhatja.

A közvélemény, mely mega-
dással törődik belé az elemi csa-
pások okozta szerencsétlenségekbe

TÁRCA.

A templom egeré.

— Templomba dugdosni a szerel-
mes levelet, hogy az eger kirágja érte a
palástomat és e miatt elfelejtsem a pré-
dikációmát a tetustól az ámenig és csak
közepéből jusson eszembe vagy husz sor.
Elő kell tarentani azt a Diósit a föld
alól is, majd adok én neki leckét! Gyer-
mekkorában a körtémet lopta, most meg
a leányomat akarja ellopni!

— Édes apácskám, Kálmán nem
akar engem ellopni, mert én is szeretem
őt...

— Az a te bünöd, az a te bünöd.
De majd adok én nektek! Elő kell te-
renteni azt a Diósit azonnal a föld alól
is!

— De, édes apácskám holnapután
ugyis eljön hozzánk, mert azt mondta
hogy —

— Azt mondta hogy — ejnye, még
azt merie mondani, hogy idejön hozzám?
Mit akar itt?

— Azt mondta, hogy te, édes apács-
kám nem fogsz haragudni, ha megkéri
tőled a kezemet.

— Hát persze, hogy nem — azaz

haragudni fogok, bezárom a templomba
és ki nem bocsátom, míg össze nem es-
ketem — vagyis míg meg nem fogja
nekem azt az armányos egeret.

— Aztán azt is mondta, apácskám,
hogy engemet hozzá fogsz adni feleségül.

— No hiszen, én előttem merje
mondani! Még pedig ne holnapután, mi-
kor nem fogok haragudni, hanem mo t,
amikor harakszom, most mondja előttem!

— Eredj küld el a szolgálót érte,
üzentesd meg neki, itt legyen azonnal,
mert különben akár ide se jöjjön hol-
napután.

— Megyek édes apácskám!

A tiszteletes magában dörmögte:

— Menyköverte egeré, milyen bajt
csinált a házamnál, de kerüljön a kezem
közé, majd ütök rajta egy kedvemre va-
lót. — Már csak hozzá kell adni a leá-
nyomat ahhoz a pokolraváló derék fiu-
hoz, — mert hiszen én is szeretem, no
meg ők is szeretik egymást. Hüm, hüm,
én is voltam valaha fiatal.

— Érkezett azonban egy kis idő mul-
va Diósi Kálmán, mögötte a piruló Katicia
kinek két orcája egy pár édes csokról
beszélt. Tádé ur fölvetette a levelet.

— Fiu (mondá szigoruan) te adtad ezt?

— En irtam tiszteletes uram.

— Nagy bünt cselekedtéül fiu, egy

ártatlan leányzó szive nyugalmát loptad el.

— Jóvá teszem a bünömet tisztele-
tes ur. Adja neöm azt a leányzót felesé-
gül. Itt a kezem nem vagyok barátja a
sok beszédnek, de igérem, hogy hiven
gondját fogom viselni.

— De nem addig van az fiu. Mind-
addig míg azt az egeret meg nem fogod
nekem, nem lesz tied a leányom.

— Fogok akár százat édes tiszte-
letes ur!

— Nem, nekem csak az az egy kell
ott lakik a templomban az égetni való,
eredj hozd el.

Alig egy negyedóra mulva, Kálmán
megfogta és elhozta azt az égetni való
egeret.

— Így ni, — mondá Tádé ur, —
most itt maradsz és jósolni fogsz nekem
mikor lesz jó idő, és mikor zavaros. Te
pedig vöm uram, — most már így szöli-
talak — míg ebédhez ülénk kis létrát
fogsz számára csinálni nádból, amelyre
felmászhatson, ha jó időt érez.

— Így lévén a dolog, Isten áldása
veletek és az enyém is!

(Vége.)

nem folythatja el felháborodását azok ellen, kik mulasztásokkal a katasztrófát előidézték. Ezeket a törvény rideg betűje szerint kell megbüntetni, ijesztő például mindazoknak, kik semmi másra figyelemmel nincsenek, mint a pénzre, nem lévén nekük Istenük!

— „Nem engedélyezem.“ Ezt a rideg hangot szokta használni a mai nemzeti kormány nagytehetségű államtitkára, az újpesti izraelita rabbi fia akkor, midőn valaki valamilyen közérdekű vasúti vonal előmunkálataiért engedélyt kér. Ilyen lakonikus válasszal elégitették ki Csongrád képviselőtestületét is akkor, amikor az Alpár-csongrádi vasúti vonal előmunkálataiért folyamodott a miniszterek hatalmas ura, a közlekedési m. kir. felséges miniszteriumhoz. „Nem engedélyezem!“ Ezzel fizette ki a kegyelmes államtitkár ur lapunk felelős szerkesztőjét akkor, midőn 3 év előtt a Csongrád-Csany-Tömörkény-Szegedi vasúti vonal előmunkálatainak engedélyezését kérte ugyancsak attól a fényes kétszemű bályány oszlop-szentektől.

Hát az igaz, hogy Csongrád község képviselő testülete, csak k. b. 30.000 olyan közönséges földműves polgárt képvisel és az is igaz, hogy lapunk felelős szerkesztője csak olyan nagyon közönséges egyszerű polgár, milyen nagyon közönséges egyszerű polgár volt valaha a hatalmas államtitkár ur is, de azért amennyiben mégis csak ennek a sokat sanyargatott hazának adófizető polgárai, joggal megkövetelhetünk azt éppen, mint honpolgárok, hogy miféle indokból nem engedélyezte ama bizonyos közérdekű vasúti vonalak előmunkálatait annál is inkább, mert a magyar közlekedésügyi törvények intenciója értelmében az előmunkálati engedély meg nem tagadható.

Küiönben is lesz rá gondunk ki lesni, hogy a nevezett vasúti vonalakra miféle szerencsés halandó fogja megkapni az előmunkálati engedélyeket!

Igen tisztelt szerkesztőség!

Becses lapjának január 10-iki számában nyílt kérdést intéztem hozzám, az általam oly nagy lelkesedéssel fölvetett (már a Dékányi féle csipke kérdésnél kezdtem évek előtt, melyből nőipariszkolai kérdés fejlődött akkor) és táplált nőipariszkolai ügyben!

Hogy miben áll? — Alig bírok arra egyenes választ adni, pedig ön is egyike azon 160 igen tisztelt esongrádi polgárnak, kik föl szólításomra készségesen aláírtak egy 1908 május havában a Csongrád város negytekintetű előljáróságához általam irt és beadott memorandumot, melyben én egyszerű fejtegetés mellett nőipariszkolai, illetve fehérvarró, himzés és csipkekészítéssel összekötött tanfolyam megszavazását kérem,

Az előljáróság júni. hó 4-ről keletkezett kérdésére én 720 (hétszázhusz korona) kiadás, illetve költségvetést javasoltam a szerény kezdethez, mely a két illetékes miniszterium segítségével által gyarapítva, hovatovább kibebbedett volna.

Mint Csongrád város mindhárom lapjában tavaly közölt cikkeimből kiviláglik, segíteni akarnék egy államilag segélyezendő (később teljesen állami) nőipariszkola fölállításával Csongrád város erkölcsi és anyagi ügyein; A nőket az izlésüknek megfelelő, művészebb munka nemesítő, és nevelné, annak anyagi haszna pedig gazdagítaná.

Az általam megelőzőleg készített tervezet egy olyan, fokozatosan fejlődő nőipariszkola képét tünteti föl, mely kezdetben iskola, később pedig kenyérkereső tanműhelyé válnék.

Ezen 1908. tavaszán készült tervezet

kimerítő és kívánatra szívesen szolgálók annak bemutatásával,

Eszmémet nemcsak hogy több ízben fejtegettem a Csongrádi lapok Csongrádi Ujság Állami népoktatás stb. hasábjain, de két ízben föl is utaztam a nmltsu kereskedelmi és közoktatási miniszteriumokba könyörögve, kilincselve, kocsikázva előszobázva az ilyen „kellemes dolgokban eminensé válva“.

És lám, nem eredménytelenül: A kereskedelmi miniszterium szétszort labirint épületeiben kilátására helyzetett évi 2000 korona évi segély és az összes szükséges gépek, mellé bátorítás és buzdítás a kitartására.

A közoktatási minisztériumban a legilletékesebb helyen szíves fodadtáson kívül ez ígéretem tettem szert. Mi mindent akarunk, ami tőlünk telleik.

Az ipatművészeti osztály főnökét, ki alföldi városban már csalódott szívesen nyújtott jóindulatával, legnehezebben bírtam ügyemnek megnyerni. De végre engedett kérésemnek és kiközlött sürgősen egy mintaszerű ipariszkolai kiállítás megtekintése, tanulmányozására; hogy tmajd Csongrádon érvényesíthessem az ott tapasztalatokat.

(Folyt. köv.)

Irja özv. Zelenka Jánosné.

D. M. K. E.

Annak az őszintén nemes érdeklődésnek buzdításnak, melyvel városunk apátplebánosa Porubszky József pápai kamarás, a csongrádi közművelődési felolvasások védnökségét magára vállalta, köszönhető máris az a fellendülés melyet az elmúlt vasárnap d. u. tapasztalni alkalmunk volt. A D. M. K. E. vezetőinek élén valóban fenkölt és kulturális missiót teljesítő a jeles főur, amidőn Csongrád szellemi, életének, intelligenciájának a szép és ideális dolgok felé való irányítását a kezébe vette. S Porubszky József pápai kamarás fenkölt vezetésének bizonyára fog is sikerülni a helybeli társadalmi megrevséget megtörni, s a kultura zászlajával a nemes, művelt gondolkodásnak, a békes humanitásnak, szeretetnek ügyét előbbre vinni.

A legutóbbi D. M. K. E. gyűlést is ily szellemben nyitotta meg, meleg szavakkal köszöntve az egybegyűlteket és buzdítva a D. M. K. E. pártfogására. A műsört Farkas Dezsőné elragadóan kedves, hangulatos szép cimbalomjátéka nyitotta meg. Magyar ábrándot játszott. A közönségnek szünni nem akaró tapsfogadta a művészi technikájú átértett játékok. Farkas Dezsőné kénytelen volt a zúgó tapsra az első számot újra eljátszani, Majd Eder János tartott előadást a drága kövekről, A csillogó drágakőutazatokat az ő szellemének hamisítatlan ragyogása humorának valódi aranyfénye mellett magyarázta meg. A közönség nagy élvezettel és feszült figyelemmel halgatta a nagy tudású tanárt, aki megmutatta, hogy miképpen lehet szükséges ismereteket, száraz szaktudományt kellemesen szórakozva, megtanulni. Utána Kalmár Illés főkantór énekelt az ő gyönyörű szép, nagy önmérsékletű baritonjával. Fráter félé dalokat Farkas Dezsőné művészi cimbalomjátékától kísérve. A közönség addig tapsolt nekik, míg csak meg nem toldották a harmadik számot.

A műsor IV. száma László Ignác humoros „Ábrándozása“ volt, mely sikerült trefás kalandozásaival mindenkit felderített. Frenetikus taps let jutalma. A műsor végső pontja betetőzője szavalt volt. Kiss Józsefnek egyik költeményét szavaltta el Beszedits Margit.

A mely meghatottság, melyel e recitálást mind végig halgatták arról tett tanuságot, hogy Beszedits Margit az ő választékos izlésű előkelő művészetét igaz gyöngédséggel tudja lebilincselni. A nagyhatású szavaltat után Porubszky apátplebános pápai kamarás emelkedett,

szép hangulat közt mondott a szereplőknek meleg köszönetet és a közönséget buzdítva bezárta a gyűlést.

A VI. felolvasó gyűlés f. hó 31-én d. u. lesz a következő műsorról. 1) Cimbalomszólo Előadja Piroka Ferencné 2) Az árvizek történetéből. Felolvasás. Tartja; Sövényházi Antal. 3) Magyar dallok. Énekli: Kunczer Béláné, kíséri Farkas Balázs. 4) Felolvasás Dr. Rásonyi Papp Pál. 5) Eredetikkötemény. Irta és fölolvassa, Mihálovits Iyán. Kezdeté pontosan 4 órakor.

UJDONSÁGOK.

— **Izr. Nőegyleti bál.** Folyó hó 30-án tartja az izr. Jótékony Nőegylet ez évi farsangi Virággelmez bálját. Mint haljuk a bál iránt nagy az érdeklődés és így biztosra vehető annak anyagi és erkölcsi sikere.

— **Műkedvelői előadás.** A helybeli építő munkások vigalmi bizottsága f. hó 2-án műkedvelői előadást rendez táncmulatsággal egybekötve. Ez alkalommal színter kerül „Az oroszlánbőr“ Erdélyi Zoltán egyfelvonásos vigjátéka. Darék építőmunkásaink ezen nemes törekvése nagyon megérdemli a a pártfogást.

— **Hirtelen halál.** Folyó hó 23-án 4 órakor reggel Király Gergely szabóiparos, volt ipartestületi pénztárnok hirtelen elhunyt. Az elhunytban Király Gergely csanyteleki állami tanító és dr. Szőke Jenőné édes atyjukat gyászolják. Nyugodjék békében!

— **Akik észre térnek.** L. Tóth István a héten levelet irt Kóssuth Ferencnek, melyben panaszkodik a sötét reakció terjeszkedéséről. Hát hiszen ebben L. Tóth István urnak tökéletesen igaza van, de ezt az igazságot mi már régen tudtuk, sőt itt mindenki tudja, hogy mi a feketereakcióval szemben már régóta szervekedünk és a harcot felvettük. Különös, hogy éppen L. Tóth István urék támadtak meg bennünket egy olyan hirtelen cikk miatt, midőn a sötétség lovagjaival szemben védekezünk kellett. No, de részünkről felette örülünk, hogy ma már azok is felismerték a veszélyt, akik eddig, ha bár öntudatlanul, félrevezetve azok szekerét tották, akik a feketék szolgálatában állottak. Ha L. Tóth István ur, komolyan akarja a harcot eszmének megvalósításáért, akkor ne ott panaszkodjon, ahonnan a reakció szél fú, hanem kösse fel a kardot, és üssön oda, ahova kell!

— **Népgyűlések.** A m. vasárnap három népgyűlés is volt nálunk. A népgyűlések között legérdekesebb volt a budapesti „Radikális párt“ gyűlése, mely elébe nagy érdeklődéssel néztek. A népgyűlést, mint az tervezve volt nem lehetett a szabadban a „Sivák“ téren megtartani, mert a havas eső csak úgy szakadt. Így azután rögtönözve az „Erzsébet“ szülő nagy termében tartották, melyet zsúfolásig megtöltött a közönség. A népgyűlés szónoka, dr. Baross Gyula a radikális pártal elnöke volt, ki ismertette a politikai helyzetet. Mind végig higgadt, tárgyilagossággal beszélt, személyeket nem támadta. Ugy annyira, hogy ellenfelei is a legnagyobb elismeréssel beszélnek róla. Indítványára a népgyűlés felszólítja a kormányt, hogy az általános, titkos és egyenlő községenkénti választójogról azonnal terjesszen be törvényjavaslatot a képviselőház elé, ha pedig ezt tenni nem akarja, mondjon le, és adja át helyét egy olyan kormánynak, mely azt nem vonakodik betervezni. Ezt a javaslatot dr. Mercsics Jenő terjesztette elő és a népgyűlés egyhangúlag elfogadta. Ezután a radikális párt megalakultnak mondatott ki. Ugyancsak akkor a 48-as párt helyiségében volt gyűlés, hol L. Tóth István bíró, kinek választását a közigazgatási bizottság megsemmisített bucszott el a néptől. De után 4 órakor Nyiszter György szociáldemokrata kiküldött tartott népgyűlést illetve értekezést szintén az „Er-

zsébet" száló nagy termében. A felette érdekes és igazságokat tartalmazó értekezést nagy figyelemmel hallgatta a közönség és a szónokot lelkesen megénezték.

— **A szegedi tábla új elnöke.** A szegedi királyi ítélőtábla elnöki állás Seyfred József távozásával megüresedvén, a király Karay István pozsonyi királyi főügyészt nevezte ki a szegedi kir. ítélőtábla elnökévé.

— **Új egy és kétkoronások.** A két kormány 150 millió értékű új koronásokat veret. Az új koronásokból 100 millió egykoronás és 50 millió kétkoronás. Az új kétkoronások veretése által a korona érméknek új típusa kerül forgalomba s ezek a régi ezüstforintosokat lesznek hivatva pótolni, mert a régi forintos ezüstpénzeket kivonják a forgalomból. Az új koronások kibocsátására vonatkozó törvényjavaslatok nemsokára a két kormány törvényhozása elé kerülnek.

— **Borzalmas tüzvész.** F. hó 20-án éjjel borzalmas tüzvész pusztította el Vadász Károly a félegyházi uton levő házat virágzó üzletét és korcsmahelyiségét. Hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt és hogy ember életben kár nem eset kizárólag Pitrik Antal és Lévai Zoltánnak köszönhető. A ház és az üzlet teljesen porrá égett. 20 évi munkájuk szegényeknek teljesen megsemmisült.

— **Kéménytűz.** Draskovics Dezső házában kéménye f. hó 13-án kigyuladt. Semmi nagyobb veszély vagy kár nem történt. Allítólag 9 év óta nem volt tisztva.

— **Irodalmi est.** A csongrádi izr. ifjuság önképző köre f. hó 24-én az izr. iskola termében Inda Halévit, a jeles középkori lírikust ismerteti. A fölolvasást életéről és költői föntosságáról Lakos Dezső tartja, miközben a költőnek szebb verseit bemutatják: Régnér Bella, Berger Jolán, Sperlinger Ilona, Vadász Margit, Fekete Panna és Klein Margit. Lauter főkantor eredeti dalokat énekel. Cimbalmos kíséri: Ehrlich Katica Kezdeté d. u. 4. órákor. Véndégeket zsviesen látnak.

— **Csábítás a gyors vásárlásra.** A fővárosban és vidékén igen sok dolgok akadnak az iparhatóságnak a kereskedőkkel a karácson és újév táján szokásos gyors vásárlásra ingerlő felírások és jelzők tilos módon való használata és a valóságnak meg nem felelő hirdetések közzététele miatt. A vásárló közönség nagy része szereti a ugynevezett alkalmi vételeket és egyes kereskedők ennek tudatában minden címet és alkalmat megragadnak az ilyen alkalmi vásár rendezésére. A gyors vásárlásra ingerlő felírásokat igen szigorú pénzbírság mellett tilja a törvény, de sok kereskedő ezzel nem törődik, mert a hatóság észre sem veszi, vagy csak oly későn, hogy az illető kereskedő a tömeges eladás következtében nem ijed meg a pénzbírságtól, amelynek legfőbbjét 400 K-val róttá ki az első fokú iparhatóság. Budapestben számtalan kereskedő cég van, mely egész éven át üzi az alkalmi vásárral kapcsolatos szédeltést, közöttük olyan is mely egész vég szövegetek darabokra vagdal és ezen a réven maradék-áruháznak hirdeti magát.

Községi Előljáróság.

296.1909. sz.

Hirdetmény.

A IV. osztályú kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

1900. évi január havában az állandó fizetést, nyug- vagy tisztelet díjat huzó állami, törvényhatósági, közalapítványi, községi, egyházi, társulati és magántisztek tisztviselői, hivatalnokok, közegek, nyug- vagy kegydíjat huzó özvegyek, állandó alkalmazásban lévő üzletvezetők, felügyelők, kezelők, könyvvivők, pénztárnokok s általában a 80 koronánál több havi díjat huzó segédek, segéd munkások, állan-

dó fizetést élvező lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők, írók, művészek, hivatal- szolgák stb, a kereseti adó negyedik osztálya alá tartozó keresményökett az alább említendő kivételével, a részükre ingyen kiszolgáltatandó vallomási iven beval- lani tartoznak. azonkívül a vállalatok és intézetek igazgatósága, előljáróság, pénz- tár, földbirtokos vagy üzlettulajdonos, a kitől vagy amelytől az adóköteles fizeté- sét huzza, szintén kötelezhető arra, hogy a nála illetve üzletében állandó fizetés mellett alkalmazott egyének név és fize- tés jegyzékét az adófizető hatóságnak nyújtsa be.

A IV. osztályú kereset adó alá tar- tozó járandóságoknak az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékból tör- tént valótlán bementése vagy be nem vallása 1875 XXIX. tc. 31 §. jövedéki át- hágást képez, melynek bírsága 1—7 annyi mint az az összeg, melyel az államkincstár megkárosított kárösszegnek vétetik az az összeg, melyet a közadók kivételére illetékes közegek jogérvényesen megál- lapítottak.

A III. osztályú kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az adózók kötelesek 1909 év január hó 31-ig üzletük, vállalatuk vagy egyéb hasznalható foglalkozások után az adóé- vet megelőző három évi, vagy ha az üz- let, vállalat vagy foglalkozás annyi év óta még fenn nem állana az annak meg- kezdésétől számítandó, illetőleg fennállása idejére eső kereseti vagy üzleti tiszta nyereseményt bevallani.

Évi tiszta nyereseményének vétetik az üzletből vagy foglalkozásból eredők ösz- szes jövedelemnek az a része, mely az üzlet vagy foglalkozás folytatásához szük- séges kiadások után fennmarad, az üzlet- tulajdonosok s általában az adófizetésre kötelezettek oly kiadásai azonban, mel- lyek nem az üzlettel vagy foglalkozással járnak, hanem akár magának, akár pedig családjának vagy hozzátartozóinak fentar- tására szolgálnak, a jövedelemből: keres- ményből le nem vonhatók.

Aki több vállalatból illetőleg jöve- delemforrásból huz jövedelmet, köteles minden vállalatról üzleti vagy keresetről külön vallomást adni.

Azok az adókötelesek, kik segédek- kel dolgoznak tartoznak a vallomáshoz segéd munkásaik jegyzékét csatolni, mely jegyzékben a segédnek neve, az üzletbe, vagy foglalkozásba belépésüknek ideje, havi vagy évi fizetésük pontosan kite- endő.

A vallomás fentebb kitézött határidő alatt a községi előljáróságnál nyújtandó be.

Mindazok az adózók, kik üzletüket, vállalatukat keresetüket az államkincstár megrövidítésére irányított szándékból az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban vá- lótlánul mondják be vagy eltitkolják, jövedéki kihágás miatt az 1883 év XLIV tc. 100. §-a értelmében büntetettek.

A föld és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamattervek bevallása tárgyában,

A kölcsönrel terhelt ház és földtu- lajdonosoknak az a kedvezmény adatott, hogy:

a) a föld és házbirtoknak általános jövedelmi pótdadójából levonandó az illető tulajdonost bekebelezés által is terhelt kölcsön után az adóévet megelőző év végéig tényleg le nem rovott tőkemara- dék egy évi kamatainak 10 százaléka fel- téve, hogy a tdkével kamatok is vannak bekebelezve.

b) hitelüzlettel foglalkozó pénzté- zettől felvett és bizonyos évek alatt tör- lesztendő kölcsönök évi kamatának vál- toztatlanul a törlesztési idő egész tartarta- mára vétetik azon összeg, mely a köt- vényben megállapított kamatláb szerint a kölcsönvett tőke után egy évre esik, ha a kölcsön törlesztése nem az év első nap-

ján, hanem évközben veszi kezdetét, a törlesztési idő első és utolsó évében az évi kamatnak csak aránylagos része ve- hető számításba az adóköteles jövedelem megállapításánál.

A vallomás az adóév január 1—31 közötti időben adandó be a községi elő- járóságnál.

E határidő lejártá után a jelesül ok- tóber hó 15-ig érkező vallomások az 1897 március hó 23-án kelt „Pénzügyi közlöny” 10 számában megjelent 21275 sz. rendelet szerint mai csak igazolási kér- vény útján és abban az esetben főgnak figyelembe vétetni, ha hitelt érdemlőleg igazoltatik, hogy a késedelem elháríthat- lan akadály miatt történt.

Mindazon adózók, kik az állam- kincstár károsításra irányzott szándékból az általános jövedelmi pótdadónak joga- sulatlan apasztása céljából telekkönyvileg be nem kebelezett adósságot vallanak be az 1883 évi XLIV. t-c. 100 §-a értelmé- ben büntetendő jövedéki kihágást kö- vetnek el.

Csongrád község előljárósága a köz- ségnél előforduló teher fuvarozást 1909 év február hó 3-tól 1910 év február hó 3-ig terjedő egy évi időtartamra az 1909 év január 25-én d. e. 9 órákor a II. jegyző hivatalos helyiségében megtartandó nyil- vános árlejtésen vállalatba adatik.

Kikiáltási ár 686 kor. bánompéz 68 keron.

A tőke és járadék adó alá tartozó jöve- delmek bevallása tárgyában.

Az 1909 évi január hó 31-én a tő- kekamat a járadékadó alá eső jövedelme- ket, az azokat élvező egyén vagy erköl- csi személy bevallani köteles.

Tőkekamat a járadék adó tárgyát képezi mindazon vagyon, mely a föld, házi és keresetadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egy- leték adója által közvetve vagy közvetle- nül nem érintik képezik jelesül: mindazon kamatok, osztalékok, és jutalékok melye- ket az ország valamely lakása (egyéni vagy erkölcsi személy a következő jöve- delem forrásából, úgymint:

a) bel vagy külföldről folyó élet járadékokból, özvegyi ellátásból vagy rokonsági járadékokból.

b) kézi vagy jelzáloggal biztosított vagy egyszerű adólevelekre, váltókra vagy bármilyen törvényekre, bel kül- földön kölcsön adott továbbá hitbizomá- nyi, családi és alapítványi tőkéből.

c) belföldi földbirtokkal összekötött, a földadó tárgyát nem képező dologi jogositványokról.

d) külföldön fekvő föld vagy házbirtok- ból, ipari kereskedelmi s bármi nevezett adót értendő külföldi részvényekből.

e) az állam vagy

f) törvényhatóságok által kibocsátott s külön törvények által adómentesség kepveményben nem részesített kötvé- nyekből híz végre

g) a hitelüzlettel foglalkozó 1 alap- szabályok által pénzbetétek átvételére jogositott pénztintézeteknél, továbbá taka- rékpénztárnál a mindazon iátézeteknél, melyekkel takarékpénztári üzlet van ösz- szekötve, utalványok, betéti könyvek és egyéb betéti okmányok vagy folyó számla mellett gyümölcsözés végett elhe- lyezelt tőkéből folyó jövedelem.

A pénztintézeteknél elhelyezett tő- kéből folyó jövedelmet ezen tőkék bir- tokosai nem tartoznak adó alá bevallani.

Ellenben a pénztintézetek kötelesek ezen kamat jövedelem összegét és pedig

a) a kifizetett kamatok összegét évnegyedenként minden év március, ju- nius, szeptember és december havának utolsó napján:

b) a tőkésített kamatok összegét félévenként minden év január és július havának utolsó napján a kir. adóhiva- talnak kimutatni; és az ezen kamatok után járó adót egyidejűleg beszolgáltatni, jogosítva vannak azonban arra, hogy

c. l az adót a kifizetett vagy tőkéhez írt kamatokból visszatartassék

A tőkekamat és járadékadó az adó évet megelőző évben élvezett kamat és járadékjövdelem után lévén kivetendő az 1909 évi adoztatás alá az 1908 évben élvezett kamat járadék: jövdelem vállandó be,

A tőkekamat és járadékadó az adóköles fel állandó tartozkodási helyen vették ki. Mindazon adozók, akik a tőkekamatot és járadék adó alá tartozó jövdelem forrásukat az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékból, az adókötelezettek és adótárgyak összeírás alkalmával akár szóval akár írásban valótlánul mondják be, vagy eltitkolják, az adótárgynak egyrészen vagy több részben történt eltitkolásával elkövetett jövdelek kihágás miatt az 1888 évi XLIV t. c. 100 §-ai értelmében büntetettek.

Hirdetmény.

Tekintettel arra, hogy a piroska város, a dőme város és a munkástelep környékén a kanyaró betegség fellépett amennyiben ezen fertőző betegségnek leginaább a gyermekek vannak kitéve, figyelmeztetik a közönség, hogy gyermekeiket óvja meg más gyermekek s különösen az ezen betegséggel fertőzött házakkal érintkezéstől.

A gyermek jó melegen öltöztetendők s a betegséggel fertőzött házakból a gyermekeknek iskolába járni nem szabad.

Megbetegedés esetén azonnal orvosi segély veendő igénybe.

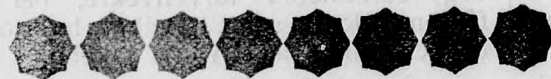
Csongrád, 1909. jan. 23.

Előjáróság.

Ház eladás.

Licsicsányi Jánosnak a sugár utca végén levő Turi Gergely melletti fűtcai 30-ik számú sarokháza, üzletnek is igen alkalmas szabad kézből eladó, vagy esetleg kiadó.

Helyi képviselőt keres

elsőrendű régi gyermek és életbiztosító intézet Csekély fáradsággal havonként 200-300 korona jövdelem érhető el. A biztosítási téren nem jártasakat betanítjuk

Hölgyeknek is igen megfelelő foglalkozás

Levélbeli megkeresések az eddigi működés pontos megjelölésével „Képviselő 16” jellege alatt Bockner hirdető irodájába Budapest IV. Sütő u. 6. küldendők.

Lapunk nyomdájába

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek.

Köhögés!

Aki az egészségét szereti, az megóvja.
5500 hiteles bizonylatok bizonyítják segélyt hozó eredményt.

Kaiser-féle MELL-KARAMELL ÁKRA
a három hársfáról.

Orvosiilag kipróbálva és ajánlva köhögés, rekedtség, katarus, elnyájkésedés, gúris és számárhurutos bántalmaknál.

Egy csomag 20 fill. Egy üveg 80 fill.

Csongrádon kapható: Wiesner Lajos, Löw Adolf, és Bana Henrik urak gyógyszerüzletében.

AZ „ÜSTÖKÖS“

a legjobb magyar vicclap. Hetenként 20 oldal, színes képek.

Minden új előfizető, ki most fizet elő az „Üstökös“-re ha csak 1/4 évig is ingyen kapja a tavalyi 1907. évi teljes bekötött évfolyamát, csak a bekötésért számítunk fel 2 koronát. Kívánatra megküldjük az 1908. január 1-től megjelent számokat is 3 koronáért.

Előfizetési árak:

1/4 évre (okt. dec.)	3 kor.
1/2 „	6 „
1 „	12 „

Utalvány cím;

„Üstökös“ kiadóhivatala
Budapest.

Ház és szálló eladás

Szőke Ferencz Kossuth Ferencz utca 16-ik számú háza kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó, ugyanakkor az ibolyás oldalon levő 4 hold szőlője szintén eladó.

A zsinór utcai sarok üzlethelyiség utána 1 szála, 1 szoba, 1 konyha, 1 speiz 1 pince és padlásból álló lakhelyiségek 1909 év március hó 1-től hasznosbrrbe kiadó.

Értekezhetni bármikor a tulajdonos lakásán.

Réthy-féle pémetefű cukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak Réthy-félét fogadjunk el.

Sirup paglianó a legjobb vértisztítószer. Feltalálja Girolamo Paglianó flórenci tanár 1828 óta állítja elő. Sirup Girolamo Paglianó a legjobb és legbiztosabb hashajtószer, mely 1838 óta sok ezer családnál a legjobb eredménnyel használtatik. Orvosi rendeletre minden jobb gyógyszerüzletben kapható. Megszünteti a székrekedést és annak következményét, mint vértörődést a fejbe, stb. előmozdítja az anyagcserét és vértisztítón hat borkiütések csusz, köszvényndél stb. Megrendelések intézendők Girolamo Paglianó tanár, Flórenz, A 11 Via Pandurfini. Elismerő levelekkel és prospektust ingyen és bérmentve küld a vezérképviselőség Dr F. Herzig Wien IX. Löblichgasse 4. Gyógyszerárak tölerakatként kedvező feltételek mellett ke-
restetnek.

Alkalmi ajándék.

A közelgő karácsony és újév alkalmából ajánlom dusan felszerelt raktáromat kapható

Diszkutésú könyvek a hazai jeles íróktól. Ifjúsági iratok, képeskönyvek mindenkoru gyermekek számára.

Emlékkönyvek, fénykép- és képeslevelezőlap albumok. Karácsonyi díszek. Ugyancsak az ünnepek alkalmára érkeztek a legújabb képeslevelező-lapok nagy választékban. Fényezett és helyi levelezőlapok olcsó bevásárlási forrása.

Nagy választék az 1909 évre szóló naptárakban

A t. közönség szíves pártfogását kéri

Weisz Márk

könyvkereskedő.